

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼԻ ԵՐԿՐԱՄԱՍ

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ ՔԱՂԱՔ

Հյուսիսային Կովկասի Հայկական նկաանլի դադթօջախներից է եղել նաև Ստավրոպոլ քաղաքը: Ս. Զալալյանն իր «Ծանապարհորդութեան» մեջ նշում է, որ XIX-րդ դարի 50-ական թվականներին այստեղ ապրում էին բաղմաթիվ Հայ ընաանիքներ, որոնք զգալի դեր էին կա-
աարում Հասարակական կյանքի բոլոր ասպարեղներում ¹: Հայոց քարաշեն դմրեթակիր եկե-
ղեցին կառուցել են Նոր Նախիջևանից Սաավրոպոլ անդափոխված 70 Հայ վաճառականները:
Հայ մանուկների կրթության և դաստիարակության գործում մեծ դեր է կաաարել Սլաջալյանցի
Հիմնադրած դպրոցը: Մեծահարուստ Գաբրիել Թամամշյանցը քաղաքն ապահովել է խմելու
ջրով:

Մեր շրջադայության ժամանակ պաամական արժեք ներկայացնող Հին Հայկական հուշ-
արձաններ այլևս դոյություն չունենին:

ԳԵՈՐԳԻԵՎՍԿ

Գեորգիեսկում ապրող Հայերն ունեցել են իրենց կրթական օջախը, եկեղեցին, սակայն
այսօր դրանք չեն պահպանվել:

ՊԵՍԻԳՈՐՍԿ

Առողջարանային այս քաղաքում նույնպես կարեոր Հայկական հուշարձաններ չեն
մնացել: Մաշուկ սարի լանջին դանվող դերեղմանոցում՝ Մ. Յու. Լերմոնաովի մենամարաելու
վայրից քիչ հեռու, նկաանցինք սև մարմարից կերտված մի աապանաքար, որի վրա ելնդավոր
առներով կար ոռւսերեն 9 առդ.

580. АЛЕКСАНДР НИКОЛАЕВИЧ/ ВАРТАНОВ/. РОД. 1917 Г., УМ. ²⁵/₆ 1932./ НЕ ПОЗНАВ

В 15 ЛЕТ/ ДНЕЙ РАДОСТНЫХ ДЕТСТВА/, ОСТАВИВ В СКОРБИ ОТЦА, / МАТЬ,/
СЕСТЕР,/ НАШЕЛ ТЫ ВЕЧНЫЙ ПОКОЙ/ ЗДЕСЬ У ПОДОШВЫ МАШУКА.

Լուսանկ. 150

ՆՈՐ ԵԴԵՍԻԱ (ՆԱԽԿԻՆ՝ ՂՈՐԱ, ՂՈՐԱՅԻ)

Այս ընդարձակ բնակավայրը դանվում է Սաավրոպոլի երկրամասի Կուրսկայա կոչվող
շրջկենարոնից վեց կիլոմետր հեռավորությամր՝ դեպի Մոդդոկ դնացող մայրուղու վրա: Նոր
եդեսիայում այժմ ապրում են ավելի քան 7000 Հայեր, որոնք, չնչին բացառությամբ, մոռացել
և մոռանում են մայրենի լեզուն՝ Հայերենը: Նրանք խոսում են ոռւսերեն, իսկ տանը՝
պարսկերենի ենթարարառով: Մակար եպիսկոպոս Բարխուդարյանի կարծիքով, այսանդի
բնակիչները, իբրև թե՝ «ճողը եկամուա ցեղեր են, որոնք 18-րդ դարում ոռւսաց Զուբով
դորավարի հեա տեղափոխվել են Հիշյալ վայրերը»²: Իրոք որ Նոր Եդեսիայի աղդարնակչու-

¹ Ս. Զալալյան, Բ, էջ 453:

² Մ. Բարխուդարյան, Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի, մասն Ա, Թիֆլիս, 1893 էջ 26: